

5. Държавен риск

Държавният риск е рискът, който възниква в резултат на несигурност в икономическата, политическата или социалната ситуация или в резултат на определени събития в рамките на дадена страна, които може да имат неблагоприятен ефект и да засегнат дейността на „БАЕЗ“ АД и експозицията му към застраховани длъжници от тази страна.

Съгласно Политиката за управление на държавния риск, „БАЕЗ“ ЕАД оценява риска присъщ за всяка една държава и я класифицира в една от 7-те рискови групи, в които тя попада на база присъден рейтинг на държавата от Coface Creditalliance и Aga – Hermes Kreditversicherung AG. Тази оценка се извършва минимум веднъж годишно от дирекция „Управление на рисковете“.

В годишната си Риск стратегия, „БАЕЗ“ ЕАД определя индивидуални лимити по държави, попадащи в 7-ма най-рискова група, освен в конкретни случаи, за които е взето решение от съответния компетентен орган за отпадане или въвеждане на допълнителни лимити.

6. Концентрационен риск

Рискът от концентрации засяга експозициите (преки или непреки), които могат да възникнат в рамките на отделна категория риск или между различни категории риск в „БАЕЗ“ ЕАД и които могат да предизвикат съществена промяна в рисковия профил на дружеството или достатъчно големи загуби, застрашаващи финансовото състояние и/или способността на „БАЕЗ“ ЕАД да поддържа основните си дейности.

„БАЕЗ“ ЕАД въвежда централизирани ограничения на риска от концентрация в съответствие с Политиката за управление на концентрационните рискове, включително и подходящи ограничения за различните видове риск по отношение на експозиции към контрагенти, държави, икономически сектори или индустрии, както и експозиции към специфични пазари и географски локации.

Естеството на лимитите и нивата им отразяват рисковия толеранс на дружеството и отчитат всички значими взаимовръзки в рамките между отделните рискови фактори.

„БАЕЗ“ ЕАД извършва редовни анализи на портфейлите и индивидуалните си експозиции, включително и оценки във връзка с тенденциите за тяхното развитие. Тези резултати се отчитат при определянето и потвърждаването на адекватността на процесите, установените лимити и други подходящи инструменти за управление на риска от концентрация.

7. Операционен риск

Операционният риск е рискът от загуба, произтичащ от системен проблем, човешка грешка, измама или външни събития. Когато контролите не работят ефективно, операционните рискове може да доведат до накърняване на репутацията, да имат законови или регулаторни последици или да доведат до финансова загуба. Дружеството не може да очаква да бъдат премахнати всички операционни рискове, но се стреми да ги управлява чрез система за вътрешен контрол и наблюдение, отговаряща на потенциалните рискове. Контролите включват

ефективно разделение на задълженията, достъпи, разрешения и процедури за равнение, обучение на персонала и процеси за оценка, такива като използването на вътрешния одит.

Операционният риск включва следните под-категории рискове:

- ✓ Рискове, породени от неадекватно имплементиране и/или изпълняване на вътрешни процеси, процедури и политики;
- ✓ ИТ рискове;
- ✓ Рискове, породени от външни събития;
- ✓ Рискове, свързани с персонала на агенцията;
- ✓ Правни рискове.

Основните дейности и вътрешни процеси, предприети от дружеството през 2019 г. във връзка с управлението на операционния риск по видове подгрупи са както следва:

7.1. Рискове, произтичащи от неподходящо прилагане и/или изпълнение на вътрешни процеси, процедури и политики:

- Прилагане на постоянен контрол върху качеството на данните и документите, генерирани от информационната система и съгласуването им със счетоводните данни.
- Мониторинг и контрол върху ежедневните дейности, свързани с използването на информационната системата, нейното усъвършенстване чрез внедряване на нови функционалности, периодичен преглед на процедурата по застраховане, организационния процес, информационната системата, и т.н.
- Строг контрол върху генерирания поток от документи в дружеството.

7.2. Рискове, свързани с информационната система:

- Сметчане на риска чрез действия за редуциране на влиянието на източниците на риск (чрез начините на архивиране и съхранение, разделяне на сървърите и др.);
- Мониториране на риска чрез постоянно наблюдение на цялата ИТ инфраструктура и профилактика на машините и техниката.

7.3. Рискове, причинени от външни събития:

- „БАЕЗ“ ЕАД е внедрило план за действие в извънредни ситуации, насочен към идентифициране на външни рискове, на които дружеството може да бъде изложено и включва списъци с правила, процедури и инструкции, предназначени за предотвратяване и/или преодоляване на всякакви потенциални събития, които могат да се отразят негативно на дейността на дружеството.

7.4. Рискове, свързани с персонала:

- Всички служители на дружеството при назначаването им в „БАЕЗ“ ЕАД подписват Декларация за запазване на застрахователна тайна.
- Служители на дружеството постоянно участват в различни програми и семинари за повишаване на професионалната си квалификация.
- Освен това, всички новоназначени служители преминават през подходящо обучение за заеманата длъжност, като семинари по търговски умения, умения за преговаряне, обучения за работа със специфични компютърни програми и др.

7.5. Правни рискове:

- Дружеството е в процес на непрекъснато прилагане на всички нови законови изисквания по отношение на местното законодателство и законодателството на ЕС.
- В допълнение, процесът за обективно и целесъобразно предоставяне на становище за депозираните претенции се прилага успешно, като по този начин се ограничава подаването на последващи претенции и/или правни/съдебни искове.

8. Репутационен риск.

„БАЕЗ“ ЕАД управлява риска за репутацията главно чрез системата за контрол по прилагането на нормативната база, създадена да предотвратява въвличането ѝ в незаконни сделки като пране на пари, пазарни злоупотреби, конфликти на интереси и др.

За целите на управлението на репутационния риск „БАЕЗ“ ЕАД следи ефектите от репутационните събития, на които е изложено, като ги класифицира в пет класификационни групи, съгласно Политиката за управление на репутационния риск. В случай, че ефектът от репутационното събитие попада в 3-та и по-висока група, „БАЕЗ“ ЕАД разработва план за намаляване на ефектите от репутационното събитие.

С цел поддържане на добра репутация сред своите клиенти и обществеността, „БАЕЗ“ ЕАД се стреми непрекъснато да създава продукти, отговарящи в максимална степен на пазарната конюнктура, както и продукти, предназначени за специфичните нужди на своите клиенти.

9. Стратегически риск.

Стратегическият риск (бизнес риск) е рискът, произтичащ от нестабилност в приходите и разходи от застрахователната дейност, предизвикана от външни фактори и е в резултат на оперативни колебания на нетните приходи от застрахователната дейност след проявяване на колебанията, предизвикани от други рискове (пазарен, кредитен, операционен).

При наличие на индикации за отклонение от одобрената бизнес-програма, „БАЕЗ“ ЕАД разработва различни сценарии и планове за действие. Целта е посредством процеса на планиране и тестване на различните сценарии, да се дефинират действията, които ще бъдат предприети от дружеството при промяна в пазарната среда.

Диверсификацията на дейността на дружеството се счита за достатъчно ефикасно средство за намаляване на бизнес риска.

10. Други рискове

Други рискове, идентифицирани и асоциирани с дейността на дружеството, са:

10.1. Рискове от промяна в правната рамка на застрахователния пазар.

Дружеството е чувствително към рисковете, свързани с промяна в правната рамка на застрахователния пазар (поставяне на високи граници на различни финансови показатели, промяна в нормативната уредба и други). С цел управлението на тези рискове и в изпълнение на изискванията на стандарта „Платежоспособност II“ през 2016 г. в „БАЕЗ“ ЕАД е въведена функцията по съответствие.

6. Управление на застраховани вземания

През 2019 БАЕЗ ЕАД продължава да извършва задълбочен мониторинг на застрахованите вземания и одобрените кредитни лимити от Дирекция „Ликвидация и управление на вземанията“, както и от Комитета за управление на застрахованите вземания.

Целта на Дирекцията Ликвидация и управление на застрахованите вземания е навременното събиране на просрочени задължения, декларирани от клиенти на БАЕЗ ЕАД от техни контрагенти, преговори и договаряне на условия за разсрочване на задълженията, анализ и оценка на финансовия статус на длъжника и възможностите за събиране на вземането - самостоятелно или чрез възлагане на случаите на колекторски агенции. Запази се стремежа за постигане на навременни конкретни резултати по повишаване на събираемостта на вземания чрез проактивна дейност на ранен етап на възникване на просроченото задължение и системен контрол върху поети ангажменти и подписани договорености.

Изградена е система за мониторинг, водещ до ефективно управление на проблемните вземания, използвайки широк инструментариум чрез:

- Извършване на периодични прегледи на всяка експозиция към контрагента
- Текущо наблюдение върху поведението на плащане на длъжниците – морал на плащане по застраховани вземания
- Осъществяване на мониторинг по просрочени и регресни вземания посредством Лакорда - проследяване на нововъзникнали обстоятелства в статута на дружествата, дела по несъстоятелност и развитие по стартирали съдебни процедури.
- Мониториране на чуждестранни длъжници по преценка на компетентен орган съвместно с Кредит Реформ България – доставчик на кредитни доклади и партньор за събиране на вземания.

Кредитният портфейл на дружеството се анализира седмично на заседанията на КУВ. Информацията се представя на КУВ, с цел да се улесни и подкрепи вземането на решения във връзка с одобрените действия за събиране на забавени търговски вземания, кредити и финансираня.

Комитетът обсъжда предложените корективни мерки от страна на отговорните служители, по отношение на просрочените търговски вземания и заеми/кредити и одобрява крайните действия, които трябва да бъдат приложени от отговорните за това служители/звена.

На КУВ са възложени следните правомощия:

- Решения във връзка с отнемане или намаляване на кредитни лимити при трайни просрочия на длъжника и/или съществено влошаване на финансовото му състояние;
- Решения за сключване на извънсъдебни Споразумения за разсрочване на прашания по просрочени вземания.
- Решения за изплащане на застрахователно обезщетение, отписване и закриване на предявени застрахователни претенции по сключени застрахователни договори, договаряне на условия за разсрочване на просрочени вземания, в рамките на своите компетенции;
- Решения за предприемане на всички необходими съдебни и извънсъдебни действия във връзка с изплатени застрахователни обезщетения, както и от името и за сметка на застрахования, във връзка с просрочени плащания на длъжника по застрахователен договор, по които все още не е настъпило застрахователно събитие.

Наблюдава се консистентна тенденция за рязко намаление на обема на просрочените плащания от длъжници, респективно броя и обема на предявените претенции. Качеството на застрахования портфейл се подобри значително, което е с пряко положително влияние върху реализирания краен финансов резултат на дружеството.

7. Политика за добро управление

През 2019 г. бяха изменени и допълнени част от действащите вътрешнонормативни актове на „БАЕЗ“ ЕАД, както и бяха приети и нови такива. Дружеството е в съответствие.

8. Човешки ресурси

През 2019 година бяха направени следните промени в Управленската и организационна структура на БАЕЗ ЕАД:

- Дружеството премина от едностепенна към двустепенна система на управление, като в тази връзка органите на управление се трансформираха по следния начин: Съветът на директорите и Междуведомствения съвет по експортно застраховане се замениха от Управителен съвет и Надзорен съвет;
- функцията по нормативно съответствие се обособи в нов отдел „Нормативно съответствие“;

Към 31.12.2019 г. броят на служителите в БАЕЗ, работещи по трудови правоотношения, наброява 43 души. Заетите щатни бройки са разпределени в шест дирекции - „Застраховане,“, „Управление на рисковете“, „Ликвидация и управление на застраховани вземания“ „Правно обслужване“, „Информационни технологии“ и „Финанси“ и четири самостоятелни отдела – „Администрация“, „Човешки ресурси“, „Вътрешен одит“ и „Нормативно съответствие“.

9. Информационна инфраструктура

През 2019 г. основната цел на дирекция „Информационни технологии“ бе осигуряване на информационната обезпеченост на дружеството, включваща основно: техническа инфраструктура и поддържане и развитие на информационните системи.

Информацията е безценен актив за всяка една организация и като такава всички служители трябва да се грижат за нейната цялост, конфиденциалност и разполагаемост.

С приетите политики и процедури ИТ Дирекция, ясно и точно дефинира и регламентира начина, по който всички служители трябва да полагат грижи за опазване на информационните ресурси на дружеството.

През септември 2017 година дружеството имплементира нов уеб-портал BAEZ.net , създаден за улесняване на комуникацията и поддържане на постоянен контакт със своите клиенти. През 2019 година БАЕЗ ЕАД продължи да развива и разширява обхвата на предоставяните през електронния портал услуги и информация.

През 2019 година над 98% от всички клиенти използват активно BAEZ.net.

10. Преглед на основните финансови данни

Към 31.12.2019 г. БАЕЗ ЕАД отчита размер на активите си от 38 546 хил. лева, като увеличението спрямо 31.12.2018 г. е 5%. В размера на текущите активи най- значителен е делът на финансовите активи. Към края на 2019 г. , Дружеството няма сключени договори за депозити. Отчетеният премиен приход е в размер на 8 941 хил. лева. При отбелязания ръст в обема на застрахованите обороти за годината, увеличаването на прихода спрямо предходната година е естествения ход на развитие. Дружеството регистрира ръст от почти 2% или със 162 хил. лева повече, от които 338 хил.лева е ръста за сметка на Държавата, а за собствена сметка се наблюдава спад от 176 хил. лева.

Разпределението на реализирания премиен приход по основни бизнес дейности показва, че по дейността за собствена сметка по Кодекса за застраховането представлява 61% (при 64%

през 2018 година) от общо записаната премия или 5 415 хил. лева, а по дейността съгласно Закона за експортното застраховане – за покритие на Краткосрочен непазарен и политически риск, Кредити за предекспортно финансиране и Кредити и финансираня на малки и средни предприятия, възлиза на 39% или 3 526 хил. лева (при 36% през предходната година). Сторнираните премии са в размер на 61 хил.лв., от които 34 хил. лева по дейността по КЗ и 27 хил. лева по дейността по ЗЕЗ.

Отстъпените премии на презастрахователя за 2019 е 2 904 хил. лева. През 2018 година е цедирана сумата от 3 084 хил. лева, което представлява спад от 6%. Причина за спада в отстъпените премии се дължи на ръста през годината в сключените застраховки за „Кредити и финансираня“, които са извън обхвата на подписания презастрахователен Договор. Дължимата към презастрахователя премия се отстъпва с известно закъснение спрямо начисляването на премийния приход, следвайки поемането на конкретните рискове по застрахователните договори.

През 2019 година БАЕЗ продължи да работи по одобрената през 2016 година Методика за деление на следните групи разходи:

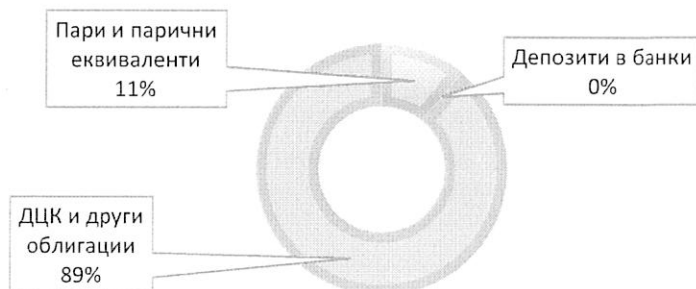
1. Деление на общите оперативните разходи по видове дейности – за собствена сметка и за дейността по ЗЕЗ. Новата методика е базирана върху съотношението на спечелената премия по двата вида дейности.
2. Деление на аквизиционните разходи на преки и косвени – спрямо заеманата длъжност и пряката ангажираност на служителите с администрирането и обслужването на застрахователните договори, беше възприета методика за определяне на част от административните разходи като косвени аквизиционни.

Чрез Методиката за деление на разходите, БАЕЗ осигурява вярно и точно представяне на отделните групи разходи, в зависимост от техния характер и произход. През 2019 година административните и аквизиционни разходи са 4 124 хил. лева и нарастват с 28% спрямо 2018 г., основно поради положените усилия за популяризиране на дружеството, различни методи за привличане на нови клиенти и осъществяване на текущата оперативна дейност.

Брутната сума на изплатените претенции (нетни от приходи и разходи по регреси) през годината възлизат на 4 399 хил.лв и отбелязват ръст от 67% спрямо 2 634 хил. лв. за 2018 г., като от тази част изплатените обезщетения за 2019 г. за сметка на БАЕЗ ЕАД са 3 726 хил.лв. и 673 хил. лева по дейността съгласно ЗЕЗ.

Нетният резултат от инвестициите е положителен в размер на 1 419 хил.лв. и се дължи на положителни преоценки и купонната доходност от притежаваните ДЦК. Отчетените финансови приходи са с 576% повече в сравнение с 2018 г., това се дължи основно на ръст в цените на ДЦК, който продължи от месец януари 2019 г. до края на месец август 2019 г. Едва през месец септември започна да се отчита отрицателен тренд в цените на ДЦК, който продължи до края на годината.

СТРУКТУРА НА ИНВЕСТИРАНИТЕ СРЕДСТВА КЪМ 31.12.2019 Г.

Структурата на инвестиционния портфейл се определя и регулира от приетата за 2019 година Инвестиционна програма, където са посочени лимити за концентрация и желана доходност от инвестиране на свободни парични средства. Изпълнението на инвестиционната програма се следи на тримесечие и се изготвя отчет до Управителния съвет.

В структурата на инвестициите на дружеството, които включват както инвестициите за обезпечаване на застрахователните резерви, така и инвестициите на свободните средства на дружеството не подновява и не сключва договори за нови депозитите в банки, като главната причина за поддържането на относително нисък дял на депозити от общия инвестиционен портфейл е ниската доходност по депозитите в българската банкова система. Сумата на инвестициите в ДЦК и други облигации достигат 28 989 хил. лв., или ръст от почти 2% спрямо 2018 г., заемайки 89% от общия размер. Паричните наличности по разплащателни сметки в банки заемат 11% от свободните парични средства и стойността им е съобразена с очакваните парични потоци.

Резултатът за собствена сметка по КЗ е положителен в размер на 122 хил.лв., както и резултатът за дейността по ЗЕЗ за сметка на Държавата, който е 2 725 хил. лева. С провизирането на резултата по ЗЕЗ, БАЕЗ продължи възприетия през 2015 година подход и промени начина на счетоводно отразяване на разходите, свързани с възникнали, но все още неодобрен суми по висящи претенции за дейността за сметка на държавата по ЗЕЗ. Решението за тази промяна бе взето след направения анализ на предявените претенции по застраховки на кредити и финансираня и бе мотивирано от необходимостта за по-пълното прилагане на основни принципи на управлението като предпазливост и навременно оповестяване на ключова за дружеството информация. С тази промяна се осигурява възможността заанапред да се следят важни индикатори за структурата на портфейла, както и да се предприемат адекватни превантивни мерки. През 2019 година дружеството е провизирало изцяло висящите си застрахователни претенции по дейността съгласно ЗЕЗ и формира положителен финансов резултат в размер на 2 725 хил. лева.

Дружеството е цедент по договор за цесия от 24.10.2014 г. за прехвърляне на вземания от КТБ АД по депозитни сметки с крайна стойност в размер на 2 667 хил.лв.

Действието на договора за прехвърляне на вземания е поставено под условие в зависимост от следните прекратителни условия: отказ на банката да признае последиците от извършеното от цесионера прихващане на цедираните вземания; приключване на производство по предявен към цесионер иск по чл.59, ал.3 от Закона за банковата несъстоятелност с влязло в сила съдебно решение за обявяване на недействително на прихващането от страна на цесионера на цедираните вземания.

През 2017 година синдиците на КТБ АД /Н/ са оспорили по съдебен ред договора за цесия в резултат на което БАЕЗ ЕАД обезцени стойността на цесията до 0 /нула/ лева. Дружеството не се отказва от правото си върху договора и при настъпване на нови събития, свързани с договора на цесия, стойността ѝ ще бъде преоценена съгласно пазарните принципи.

Таблица № 12 (в хил. лв.)

Баланс към 31.12.2019 година

Активи	2019	по КЗ/БАЕЗ	по ЗЕЗ/ДЪРЖАВА
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	548	345	203
Нематериални активи	11	7	4
Отсрочени данъчни активи	11	11	-
Нетекущи активи	570	363	207
Текущи активи			
Финансови активи държани за търгуване	28 989	18 225	10 764
Материални запаси	37	23	14
Вземания по застрахователни и презастрахователни договори	1 235	606	629
Презастрахователни активи	1 302	1302	
Данъчни вземания	17	17	
Други вземания	2 828	266	2 562
Пари и парични еквиваленти	3 568	2 243	1 325
Текущи активи	37 976	22 682	15 294
Общо активи	38 546	23 045	15 501
Собствен капитал, застрахователни резерви и пасиви			
Собствен капитал			
Акционерен капитал	10 000	10 000	
Резерви	7 022	7 022	

Неразпределена печалба	5 280	123	5 157
Общо собствен капитал	22 302	17 145	5 157
Застрахователни резерви	5 565	5 565	0
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	27	20	7
Нетекущи пасиви			
Текущи пасиви			
Задължения към персонала и осигурителни институции	107	80	27
Задължения по застрахователни договори	10 241	45	10 196
Задължения по презастрахователни договори	100	27	73
Други задължения	204	163	41
Задължение за корпоративен данък	10 652	315	10 337
Текущи пасиви	10 679	335	10 344
Общо пасиви	38 546	23 045	15 501
Общо собствен капитал, застрахователни резерви и пасиви	38 546	23 045	15 501

Таблица № 13 (в хил.лв.)

Отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход към 31.12.2019 година

	2019	По КЗ/БАЕЗ	По ЗЕЗ/Държава
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Премиен приход	8 941	5 415	3 526
Отстъпени премии на презастрахователи	-2 904	-2 373	-531
Премиен приход, нетно	6 037	3 042	2 995
Застрахователни суми и обезщетения	-4 399	-3 726	-673
Приходи от получени суми и обезщетения от презастрахователи	2 294	1 850	444

Застрахователни суми и обезщетения, нетно	-2 105	-1 876	-229
Промяна в застрахователни резерви	4	4	-
Дял на презастрахователите в промяната на застрахователните резерви	41	41	-
Промяна в застрахователните резерви, нетно	45	45	0
Аквизационни разходи	-1 323	-904	-419
Административни разходи	-2 804	-1 811	-990
Провизии за застрахователни обезщетения	669	-	669
Други разходи	-290	-140	-150
Приходи от възстановени обезценки	89	53	36
Презастрахователни комисионни	871	712	159
Други приходи	341	200	141
Печалби от финансови активи държани за търгуване, нетно	578	347	231
Финансови разходи	-130	-59	-71
Финансови приходи	882	529	353
Печалба преди данъци	2 863	138	2 725
Разходи за данъци, нетно	-16	-16	
Печалба за годината	2 847	122	2 725
Общо всеобхватен доход за годината	2 847	122	2 725

В периода след датата на финансовия отчет на БАЕЗ ЕАД до датата на неговото одобрение светът се изправи пред криза в резултат от разпространението на COVID-19, което обхваща всички социално-икономически дейности.

За целите на изготвяне на финансовия отчет Ръководството оценява пандемията като некorigиращо събитие, настъпило след датата на финансовия отчет.

Очакванията на ръководството на БАЕЗ ЕАД по отношение управлението на инвестиционния портфейл на дружеството са свързани с пазарния риск, който от своя страна има пряко отношение върху цените на инвестиционните активи. Дружеството има консервативна инвестиционна програма и към момента инвестиционния портфейл се състои единствено от ДЦК, за това и очакваните загуби от преоценки не са в значителни размери.

Ръководството на БАЕЗ ЕАД допуска като възможен негативен ефект увеличаване на щетимостта в резултат както на междуфирмена задлъжнялост, така и от очакваното увеличение на фалити и несъстоятелност на фирми в следствие на кризата от COVID-19.

БАЕЗ ЕАД като търговско дружество със 100 % участие на държавата в капитала предприе конкретни действия с цел ограничаване на негативния ефект върху икономическия живот на страната и българския бизнес. Във връзка с това дружеството предприе мерки за подкрепа на